

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка навчальної та науково-педагогічної роботи

Мальчикова Мар'я МАЛЬЧИКОВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітня програма Історія та археологія
Курс II
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання денна, заочна

Івано-Франківськ 2023/2024 н.р.

Програма розроблена:

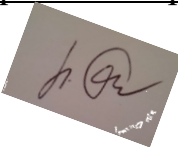
1. **Черемісін Олександр Вікторович**, професор кафедри історії, археології та методики викладання, доктор історичних наук, професор
2. **Михайленко Галина Миколаївна**, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка
3. **Бойков Олег Юрійович**, доцент кафедри історії, археології та методики викладання, кандидат історичних наук кандидат історичних наук, доцент

Програма розроблена на основі Освітньо-професійної програми Історія та археологія другого (магістерського) рівня вищої освіти та «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету, затвердженого наказом ХДУ № 337-Д від 02 червня 2017 р.

Деканеса факультету Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання
(назва кафедри)

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри Наталя КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету психології, історії та соціології

Протокол № 2 від 30 серпня 2023 р.

Голова ради Наталя ТАВРОВЕЦЬКА

Керівниця навчального відділу Яценко В.Ф.

1. ВСТУП

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання. Вона проводиться після засвоєння здобувачем теоретичних та практичних курсів.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: закріпити та поглибити знання здобувача з загальних та спеціальних дисциплін та продемонструвати здатність проводити власне дослідження, спираючись на наукові методи пізнання та дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Основні завдання практики:

- **методичні:** сформулювати розуміння головних понять та змісту теми випускної роботи і методи критичного осмислення зібраного матеріалу;
- **пізнавальні:** вивчати змістові та формальні вимоги до написання та оформлення випускних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- **практичні:** набуття вмінь та отримання навичок щодо планування, підготовки, організації і виконання випускної кваліфікаційної роботи та оформлення її результатів; опробування вміння і здатності викласти результати та відстояти обґрунтовані положення. В процесі виконання завдань переддипломної практики, магістри набувають **загальних компетентностей**, передбачених ОП:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати автономно.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових компетентностей:

ФК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

ФК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

ФК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

ФК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

ФК05. Здатність брати участь у прикладних проєктах у сфері історії, археології та/або дотичних до них міждисциплінарних проєктах.

ФК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

ФК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і брати участь в реалізації спільних проєктів у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ФК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.

ФК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
ФК11. Здатність виявляти та описувати історичні факти, що відображають історію певного регіону; орієнтуватись у досягненнях і проблемах регіональної історіографії

Програмні результати:

ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР03. Планувати і виконувати прикладні частини дослідження у рамках історичних або міждисциплінарних проєктів з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати прикладні дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

ПР10 Знати історичні факти, що відображають історію Південної України, актуальні проблеми регіональної історіографії

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. ВИДИ РОБІТ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Основні види робіт під час переддипломної практики:

1 тиждень	Ознайомлення з нормативною базою стосовно дотримання академічної доброчесності
	Консультації з науковими керівником з уточнення, подання на розгляд кафедри теми дослідження
	Коригування дослідницьких завдань, уточнення мети і завдання дослідження, плану роботи
	Продовження опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання списку джерел та літератури
	Подання першого тексту кваліфікаційної роботи науковому керівникові
2 тиждень	Уточнення теми роботи (за потреби)
	Продовження опрацювання наукової літератури та архівних джерел, відповідно до завдань кваліфікаційної роботи, складання остаточного списку джерел та літератури
	Подання остаточного тексту роботи науковому керівникові для отримання відгуку
	Підготовка наукової статті за темою роботи
	Проходження процедури перевірки дипломної роботи на дотримання академічної доброчесності
	Підготовка до проходження процедури передзахисту та отримання рекомендації роботи до захисту кафедрою
	Підготовка тесту виступу та презентації на захист кваліфікаційної роботи

БАЗА ПРАКТИКИ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

Базою практики є кафедра історії, археології та методики викладання, загальноосвітні навчальні заклади, науково-дослідні лабораторії, Державний архів Херсонської області та інші установи, де проводиться дослідження з теми випускної роботи.

Керівниками практики призначаються наукові керівники кваліфікаційних робіт, які відповідають за організацію і проведення практики здобувачів.

Керівник практики здійснює контроль за дотриманням здобувачем трудового розпорядку, за своєчасним і якісним виконанням індивідуального завдання, надає методичну допомогу та консультації.

3.2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. [Положення про кваліфікаційну роботу \(проект\) \(Наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д\)](#)
2. [Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності](#)
3. [ЗАГАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ, ВИКЛАДАННІ Й ДОСЛІДЖЕННЯХ У ХЕРСОНЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ](#). Івано-Франківськ, 2023.
4. Еко, У. Як написати дипломну роботу / перекл. О. Глотова. Тернопіль: «Мандрівець», 2007. 224 с.
5. Лях С. Р. [Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник](#). Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
6. Стефанюк Г. [Теорія і методика наукових досліджень : опорні конспекти лекцій, глосарій і самостійна робота. Навчально-методичний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 032 «Історія та археологія»](#). Івано-Франківськ, 2018. 132 с.
7. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація. Навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008.
8. Стельмах С.П. МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІЇ, методологія історичної науки [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во "Наукова думка", 2009. 790 с.: іл.. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Metodologiya_istorii

Інтернет-джерела

9. Сайт Інститут історії України НАН України: <http://history.org.ua/uk>
10. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України: <https://archives.gov.ua/ua/>
11. Сайт Національна бібліотека України ім. І.В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу: https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx

3.3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Переддипломна практика є завершальним етапом засвоєння здобувачем теоретичних та практичних курсів із спеціальності. Під час підготовки кваліфікаційної роботи здобувач демонструє набуті ним професійні навички та вміння. Практика передбачає індивідуальні консультації з науковим керівником, використання методичних рекомендацій з написання кваліфікаційних робіт ХДУ, співпрацю зі спеціалізованими установами – архівами, бібліотеками, музеями тощо.

3.4. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ:

1. Етика та академічна доброчесність в освіті та науці.
2. Методи історичного дослідження: класифікація та зміст.

3. Штучний інтелект в освітній та науковій діяльності.
4. Робота з науковим текстом
5. Історіографія дослідження.
6. Джерельна база дослідження.
7. Методологія історичної науки.
8. Методика викладання теми в ЗСО.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формою контролю переддипломної практики є перевірка наявності:

- звіту про виконання завдань практики;
- першого варіанту кваліфікаційної роботи, виконаної відповідно до вимог [Положення Херсонського державного університету «Про дипломні роботи \(дипломні проекти\)»](#);
- довідки про перевірку кваліфікаційної роботи на дотримання принципів академічної доброчесності.

ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Структура та зміст роботи повинні відповідати діючим нормативним вимогам. Правильність оформлення кваліфікаційних робіт вважається важливим критерієм оцінки рівня професійних знань, вмінь і навичок. Інформація щодо вимог до кваліфікаційних робіт міститься у Положенні Херсонського державного університету «Про дипломні роботи (дипломні проекти)», а регламентація оформлення встановлюється державними стандартами.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Підсумковий контроль здійснюється в останні дні практики на кафедрі історії, археології та методики викладання. Здобувач надає звіт про проходження практики комісії під головуванням завідувача випускної кафедри.

Оцінювання практики проводиться за наступними модулями:

1 модуль – теоретичний. Оцінюється рівень знань, професійних навичок та вміння на етапі підготовки кваліфікаційної роботи

2 модуль – практичний. Оцінюється звіт з виконання практики.

Звітування відбувається у формі заліку та за наявності звіту про виконання завдань практики, котрі засвідчують виконання завдань переддипломної практики здобувачем.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ п/п	Види робіт	бали
1.	Усна відповідь на залікові питання	0-25
2.	Перший варіант кваліфікаційної роботи (оцінка виставляється науковим керівником)	0-50
3.	Підготовка статті	0-10
4.	Звіт з переддипломної практики	0-15
	Усього	100 б.

Шкала оцінювання практики:

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно

82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни